

UŠUTJELA JE ČAROBNA FLAUTA BAČKIH RAVNICA

In memoriam Đuli (časnoj sestri
Mirjam) Pandžić (Subotica, 8. srpnja
1942. – Subotica, 24. siječnja 2023.)

Utihnuo je i posljednji ton. Život u kojem je glazba činila vezujuću potku – prestao je. Umrula je časna sestra Mirjam (Đula) Pandžić iz Družbe sestara Naše Gospe. Katedralna orguljašica u Subotici, flautistica, zborovođa i dirigentica. Ljudsko biće. Nipošto crno-bijelo kakva joj bijaše uniforma. Glazbenici ne mogu biti jednostrani ni jednoznačni.

Uvijek ima početak, uvijek ima kraj

Mirjam sam upoznao kao mladu časnou sestru Družbe sestara Naše Gospe. Nakon operacije stopala u Njemačkoj, ljeto sam provodio kod bake u Subotici. Jednoga ranoga popodneva u posjet mi dođoše časna sestra Terezija Lončarević, moja vjeroučiteljica i Mirjam. U starim uniformama koje su ostavljale samo lice slobodnim. Na njihovim licima ne bijaše umora, suzdržanosti ni nelagodnosti. Dvanaestogodišnjemu dječaku s gipsom do kuka i skromnim mogućnostima kretanja, posjet svakako privlači pozornost. Osobito pribadača koju moje gošće nose točno iznad korijena nosa i koja stvara stabilnost cijeloj konstrukciji uniforme na glavi. Kamo ide ta pribadača, nije valjda...? Uniforma časnih sestara prošla je kroz promjene, pojednostavljena je i modernizirana. Blagost i nježnost koje gošće donesoše toga sparnoga ljetnoga popodneva u moj život ostala je ista tijekom desetljeća u kojima smo se ponovno družili. Ali nikada više u tom sastavu ni na tom mjestu. Susret koji se pamti.

Od Mirjam se rastadoh nekoliko mjeseci prije njezine smrti, u samostanskoj kući blizu Bajskog groblja u Subotici. Teško i vidno bolesna, primila me je u prostoriji s pianinom i razgovor krene prema glazbi. Tako smo ublažili težinu rastanka koja je obuhvatila cijelu prostoru

riju i nas same. Sjetili smo se zajedničkih nastupa u subotičkoj katedrali i bazilici sv. Terezije Avilske. Koncerata, dužijaneci, meditativnih večeri... Poznati subotički internist pokojni prim. dr. Vinko Perčić priznao mi je nakon jednoga koncerta da ga je flauta sestre Mirjam dirnula do suza. Riječ je bila o preradbi za orgulje i flautu 2. stavka (Adagio) koncerta za flautu u D-duru Josepha Haydna. Volumen subotičke katedrale, dobro popunjene publikom, flauti sestre Mirjam te je večeri dao izražajnost koja se u koncertnim dvoranama teško može doživjeti. I na snimci učinjenoj skromnim amaterskim sredstvima to se može osjetiti.

Još me jedna skladba uvijek vraća na kor subotičke katedrale. Riječ je o elegičnom triju za orgulje J. G. Rheinbergera u fis-molu. Izvedba sestre Mirjam učinila je skladbu neprocjenjivim dijelom moje unutarne riznice. Poseban izbor registara koji su dopuštale mehaničke Angsterove romantične orgulje subotičke bazilike i duboko proživljena interpretacija sestre Mirjam, udahnuše toj skladbi ono što je pokojni fra Bonaventura Duda jednom izrekao: »Svirati orgulje je kao upravljati svemirom.«

Pamte se nastupi sestre Mirjam s katedralnim zborom »Albe Vidaković«, čija je utemeljiteljica. Ostali su zabilježeni u medijima, ali i u dušama. Nastupi su bili na visokoj razini, gotovo profesionalni, a zrnice amaterskoga uvijek se moglo naći. Baš to zrnice amaterizma stvaralo je neposredan kontakt s publikom i nastupu davalo toplinu i opuštenost. Posebnu pozornost privukao je nastup katedralnoga zbora »Albe Vidaković« u subotičkoj sinagogi o Uskrsu 1991. Također treba spomenuti nastupe o Božiću. Scene u kojima časna sestra dirigira tamburaškim orkestrom u sakralnom prostoru pripadaju posebnostima koje nose božićni običaji bačkih Hrvata.

Akademski obrazovana na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, sestra Mirjam bavila se i muzikološkim radom, osobito te-

mama vezanim uz Suboticu i bačke skladatelje. Vrlo je zapažen njezin pregledni članak o životu i radu maestra Milana Asića, ravnatelja subotičke Opere.

Nakon rada u subotičkoj katedrali s jednakim je žarom nastavila plemenitu zadaću crkvenoga glazbenika u franjevačkoj crkvi u Subotici. Vodila je zbor sv. Cecilije. Do posljednjega atoma snage.

Rodni grad Subotica za posebno uloženi trud i ostvarenja dodijelio je sestri Mirjam 2002. nagradu »Pro Urbe« kojom Subotica prepoznaje iznimne osobe.

Mirjam je rođena u bačkoj ravnici. Rasla je u mnogobrojnoj obitelji. Nesretnim slučajem rano je ostala bez oca. Ta je činjenica, vjerojatno, kod nje budila blagost i ozbiljnost koju sam iščitavao u svakom nastupu i razgovoru s njom. I sada čujem ono meko: »Ante...«

U Mozartovoj operi *Zauberflöte* zvuk čarobne flaute svim sudionicima radnje u operi, koji su u nekoj potrebi, otvara nadu i dobra rješenja. Osobito Taminu i Papagenu, koji su na rubu samoubojstva. Čarobna flauta vraća nadu, vjeru i samopouzdanje. Siguran sam da je i mnogima kojima je život u beskrajnu bačkih ravnica donio razočaranje i poteškoće, zvuk flaute koju svira Mirjam Pandžić vratio ne samo smisao i vjeru nego i radost života. Za to nije bila potrebna nikakva čarolija. Dovoljna je bila samo jedna blaga, vedra i dobra osoba: Đula s. Mirjam Pandžić.

Ante Marin Sekulić

ZAGREB – KRUGE

ODRŽAN GODIŠNJI SUSRET ZAGREBAČKIH ŽUPNIH I CRKVENIH MJEŠOVITIH PJEVAČKIH ZBOROVA

Godišnji susret zagrebačkih župnih i crkvenih mješovitih pjevačkih zborova koji se tradicionalno održava uz spomendan sv. Cecilije prošle je godine ugostila župa Krista Kralja na zagrebačkim Krugama u subotu 19. studenoga 2022. Susret je tradicionalno organiziralo Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika. Na

susretu je sudjelovalo više od stotinu pjevača, a zborashi su došli iz dvanaest župa Zagrebačke nadbiskupije. Uz zbor župe domaćina, iz zagrebačkih župa sudjelovali su zborovi sv. Ivana apostola i evanđelista iz Utrina, zbor »Marcus Crisinus« iz župe sv. Marka Križevčanina na Trešnjevci, zbor »CruX« iz Vukomerca, zbor župe sv. Male Terezije od Djeteta Isusa, mješoviti zborovi »Anzelmo Canjuga« i »Papa Dobri« iz Dubrave, komorni zbor »Sv. Ivan Bosco« iz Podsuseda te zbor župe sv. Ivana Krstitelja s Nove Vesi. Sudjelovale su i klanjateljice Krvi Kristove s Tuškanca. Pjevali su i zborovi koji su izvan Zagreba: župni zbor Majke Božje Fatimske iz Lukavca te zbor »Anima Una« iz župe sv. Antuna Padovanskoga iz Sessvetskih Sela. Zborsko je pjevanje na orguljama pratio Neven Boltek, univ. bacc. mus., a zagrebačkim je zborashima dirigirala prof. Jelka Bat.

Misno slavlje predvodio je doc. dr. sc. Ivan Dodlek, koji je u propovijedi povezo svetkovinu Krista Kralja, sv. Ceciliju i pjevanje zborasha. Okupljene vjernike ohrabrio je da s pouzdanjem gledaju prema uskrsnuću. Ljubav prema crkvenoj glazbi, darivanje talenta službi Gospodinu te marljivost i ustrajnost u radu rezultirali su susretom na opće oduševljenje svih okupljenih. »Iako smo trenutačno na putu prema nebeskoj Crkvi, vjerujemo da je ovaj susret anticipacija nebeske raspjevane slave kojoj svi težimo i pjevanjem molimo«, poručio je vlč. Dodlek. Vjerujemo da je veličanstveni pjev hodočasničke Crkve najljepši dar tronu Krista Kralja.

ĐAKOVO

»ZVUK RIJEČI« – SEMINAR ZA GLAZBENE SURADNIKE ĐAKOVAČKO-OSJEČKE NADBISKUPIJE

Uorganizaciji Ureda za crkvenu glazbu Đakovačko-osječke nadbiskupije